Poštnina plačana v gotovini

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1·50
Celoletna naročnina Din 35·— • Čekovni račun: „Straža v viharju", Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju" (A. Tepež) • Urejuje: R. Čuješ
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslovanske tiskarne (K. Čeč)

Ljubljana, 6. oktobra 1938 Leto V — Številka 2

Evropa brez Kristusa

„Slovanstvo" kje si?

Treba je, da vzplovemo spet enkrat nad Evropo: preveč sprememb se vrši v njej. — Naš opazovalec hoče samo skoz daljnogled morale in krščanske vzajemnosti pokukati nekoliko na to staro Evropo.

V Berlinu

Dne 26. septembra je državni predsednik Adolf Hitler v svojem velikem govoru v Berlinu dejal:

»Ali bo (Beneš) mojo ponudbo sprejel in Nemcem končno dal svobodo, ali pa bomo sami šli iskat to svobodo... Jaz korakam pred svojim ljudstvom kot njegov prvi vojak in za menoj — koraka narod...«

V Monakovem

Dne 29. septembra zvečer so predstavniki štirih velesil v Monakovem sklenili, da mora Češkoslovaška odstopiti ozemlje Sudetov in urediti vprašanje poljske in madžarske manjšine.

V Pragi

Češki vladni predsednik general Sirovy je izjavil dne 30. septembra: »Izbirati moramo med okrnitvijo državnih meja in med smrtjo naroda. Izbirati moramo med brezizgledno obrambo in med sprejetjem pogojev, ki so nam naloženi pod pritiskom.«

Dne 1. oktobra je češkoslovaška vlada pristala na poljski ultimat, da odstopi Tešinsko ozemlje Poljski.

Češkoslovaška se je odločila in Madžarski odstopila čisto madžarske pokrajine.

Mir je rešen in ves svet se je globoko oddahnil. Velesile so sklenile ta mir na rovaš Češkoslovaške, ki je v globoki narodni žalosti.

Mir je neprecenljiva vrednota v današnjem trenutku in čeprav se je Češkoslovaška odločevala pod zunanjim pritiskom, je njen sklep in njeno dejanje veliko **moralno junaštvo,** za kar bo imela poseben božji blagoslov. Saj tudi papež Pij XI. izrecno blagoslavlja Češkoslovaško za ta čin.

V Rimu

Mir je prišel od zgoraj.

Vsi narodi so molili v četrtek med posvetovanjem državnikov, velike ljudske množice so v vseh mestih Evrope klečale pred Bogom in ga rotile za mir.

Eden je stopil k oltarju-žrtveniku celega človeštva in je Bogu ponudil svoje svetniško življenje — to je bil

papež Pij XI.,

res vreden pastir, ki ponuja svoje življenje za svojo čredo.

»Mi se iz vsega srca ponujamo Bogu za blagor in mir sveta, da nam Gospod življenja in smrti **vzame neprecenljivi dar življenja.**

Naša ponudba, upamo, bo tem raje sprejeta, ker smo jo napravili v spomin milega in heroičnega mučenca sv. Vaclava...

Tako govori Najvišji pastir, ko gre za srečo in blagor neštetih. Ves svet je obmolknil pred to veličino!

V Parizu

Mirovne pogodbe se podirajo.

Podpisalo jih je 33 držav in so bile nad vse skrbno pripravljene, a danes se trgajo in vprašamo se, koliko bo ostalo od teh pogodb.

Eno je gotovo: sklepale so se brez Boga in cerkve. Papež Benedikt XV. je opozoril svet, da bo treba mir skleniti na **podlagi pravičnosti, ne pa fizične premoči.** Ustavimo se za hip pri Češkoslovaški. Njen graditelj je bil v glavnem poleg Masaryka sedanji predsednik Češkoslovaške Beneš.

V svoji knjigi o mirovni konferenci sam pravi, da je l. 1918 improviziral nagloma brez pripomočkov in virov svoje spomenice v Parizu.

V teh spomenicah govori o Čehoslovakih kot **enotnem narodu,** a rajni voditelj Slovakov, Hlinka, je sam prišel v Pariz in je proti temu protestiral. Narodna enotnost Čehov in Slovakov je bila fikcija in zato nemoralno sredstvo.

Menda danes samo še fantasti in nepoboljšljivi framasonski panslavisti vsiljujejo Slovakom češko narodnost. **Vsi Slovaki,** ki so študirali v Ljubljani, so bili odločno proti tej zlagani koncepciji: hočejo biti sami svoj narod, ampak ostati v skupni državi s Čehi.

*

Gospod predsednik Beneš pravi v svojih spomenicah, naslovljenih na mirovno konferenco:

Češkoslovaška zahteva svojo državo na temelju Wilsonovega načela o samoodločbi; prizna pa, da je 3,512.582 Nemcev v okviru bodoče države. Zakaj je tem Nemcem odrekal pravico samoodločbe? To ni bilo ne demokratično ne posebno krščansko. G. delegat Beneš je obljubil Nemcem tedaj polno, vsestransko svobodo narodnega razvoja, celo enakopravnost s Čehi in švicarsko ureditev države.

Češkoslovaška je v trenutku, ko je bila Poljska l. 1920 vsa zaposlena z vojno proti sovjetski Rusiji in reševala Evropo pred boljševizmom, zahrbtno zasedla poljsko Tešinsko ozemlje in danes ji Poljska »to uslugo« vrača s tem, da je v usodnem trenutku padla Češkoslovaški v hrbet.

Čehi so obljubili v Pittsburški pogodbi Slovakom polno avtonomijo: l. 1938 mora priti iz Amerike zastopnik Slovakov in pred očmi vse Evrope razgrniti dokument češke neiskrenosti: Čehi so zatajili demokracijo!

Dejstvo je: Čehi so imeli **20 let** časa, da bi te narode spoprijaznili s seboj, a to se **jim ni posrečilo.** Iz tega sledi: politični koncept Benešev iz leta 1919 se je razblinil, **Čehi so govorili o demokraciji, a je niso izvedli.**

Nad Moskvo

Moskva! Koliko si ti zakrivila nad Evropo! Ti si svoj »marksizem«, svoje »levičarstvo« in svojo »protifašistično« fronto, svoj komunizem, svojo brezboštvo, svojo demonsko neurejenost širila po vsem svetu: Nad teboj je prokletstvo; kdor se s teboj druži v kateremkoli oziru, se potaplja v močvari nereda in brezboštva. Češkoslovaška je tebi, velika zapeljivka narodov, verjela, verjela bolj kot Rimu, ki pravi: **s komunizmom** absolutno nobene zveze.

Češkoslovaška je, zapeljana od Moskve, dobavila orožja v rdečo Španijo in pustila svobodni razmah komunizmu!

Prav to, da je Češkoslovaška neke vrste zaloga komunističnega smodnika v srednji Evropi, je po spretni propagandi Nemčije, **vso zahodno Evropo** od obrambe Češkoslovaške odvrnilo.

Nad vsemi Slovani

Megleno framasonsko pojmovanje slovanstva in nejasni panslavizem se je izkazal kot prazen fantom. Bodimo jasni in pogumni v spoznanju resnice: Sovjetska Rusija je Češkoslovaško gladko **zapustila!** Poljska ji je skočila v hrbet!

V mirovni konferenci je bilo isto: Čehi so se pri naši zahtevi po plebiscitu v Primorju postavili na stran Italije. — Rusi pa so podpisali londonski pakt, kakor so sami povedali Srbom, zato da ne bi prišlo preveč **katoliških Slovanov** (Slovencev in Hrvatov) v Jugoslavijo!

Slovanska vzajemnost, kje si?

Sovražijo se Rusi in Poljaki, Rusi in Ukrajinci, Ukrajinci in Poljaki, Poljaki in Čehi, Čehi in Slovaki.

Današnja številka vsebuje:

„Slovanstvo" kje si?
Tabor SDZ
Verski integralizem
10. oktober
Nemško gledališče

Severni in južni Slovani se ne sovražijo, ker niso sosedi, sicer bi se gotovo tudi.

Slovanstvo in panslavizem, kakor ga je »Matjuška Rusija« in Češkoslovaška pojmovala, je bil zgrajen na **fikciji aristokratskih in suženjskih Slovanov.** Pravo slovanofilstvo je možno samo v luči in moči krščanskih načel in krščanske zgodovine Slovanov.

Nad vso Evropo

Pravijo, da je podlegla demokracija totalitarnim državam! Žalibog nočejo vse resnice videti! Demokracija je bila inficirana od ljudskofrontarskega, komunističnega strupa, ki je sabotiral delasposobnost in pripravljenost demokracij! Ta demokracija je inficirana od framasonskega, klikarskega, judovskega fanatizma, ki hoče predvsem vso evropsko tradicijo razkristjaniti. Prave krščanske Evrope nikjer ni bilo. Ljudska fronta je sramotno odpovedala: marksizem, židovski liberalizem razsaja kot kuga po notranjih arterijah evropske kulture in jim črpa vso evropsko krščansko bitnost.

Najbolj pa se je nezdravi brbljavi marksizem in komunizem zajedel v slovanske narode. V Rusiji ima naravnost leglo za ves svet, Čehi (proti volji Nemcev, Slovakov, Poljakov v lastni državi) so tem komunističnim pravljicam verjeli.

To je eden izmed vzrokov, da smo Slovani potisnjeni na stranski tir svetovne politike, da Rusija niti povabljena ni bila, da Češkoslovaška še zaslišana ni bila, ampak je dobila kratkomalo diktat.

Brez krščanske morale evropski narodi ne smejo delati politike! Češkoslovaška je dobila lekcijo, druge narode brezdvomno ta lekcija še čaka — samo da bo ta lekcija veliko hujša. — Češkoslovaška se je kolikor toliko rešila iz razsula in bo še lahko velika in močna, če bo sledila tradicijam sv. Vaclava.

Naj nikdo ne misli, da govori iz naših besed kako nerazpoloženje proti Čehom! Ves svet in mi z njim občudujemo današnje zadržanje Čehov. A vzroke češkega poraza moramo vestno preučiti, da se iz njih vsi učimo...

10. okt. 1920

Pustite Slovencem dve stvari, ki ste nam dragi kakor svetle oči: sveto katoliško vero in pa besedo materino.

(Slomšek).

10. oktobra 1920 je glasovalo pri plebiscitu na Koroškem v coni A za Jugoslavijo 15.279, za Avstrijo pa 22.025 oseb. Tako je ostala slovenska zemlja in so ostali slovenski ljudje državljani nenarodne države. Gospa Sveta, kamor je slovenski knez poklical škofa Modesta, da je Slovence priključil krščanski kulturi, gosposvetsko polje, kjer je slovenski kmet predajal slovenskemu knezu oblast na knežjem kamnu, Celovec, ki je v 70 letih vodil naše slovensko leposlovje, kjer je vzniknila naša Mohorjeva družba, vse te bistvene sestavine naše zgodovine in naše kulturne rasti in vseh 100.000 naših ljudi na Koroškem, vse to je pripadlo v tistih tragičnih dneh takratni Avstriji, sedanji Nemčiji. Naši bratje so zvesti pripadniki vaše države, toda naravno pravico imajo, da žive samostojno narodnostno življenje. Naravno pravico imajo do samostojnega gospodarskega in kulturnega življenja, ker so na svoji zemlji naseljeni že trinajststo let in ker so izoblikovan narod z visokim kulturnim življenjem. Naravno pravico pa imajo tudi, da imajo kulturne stike z matičnim narodom in da so deležni vse in celotne narodne kulturne rasti.

Mi vsi pa ob žalostni obletnici obnavljamo obljubo jugoslovanskega delegata, opazovalca pri plebiscitni komisiji: Teh 15.000 glasov Jugoslavija ne bo nikdar pozabila

+ Dr. Jože Debevec

slovenski vzgojitelj, kulturni delavec in urednik »Doma in sveta« je 5. okt. 1938 nenadoma izdihnil. Bog mu poplačaj vse žrtve in ves trud!

Več bomo spregovorili prihodnjič.

Numerus clausus na ljubljanski medicini

Novince, ki so prišli zadnje dni v Ljubljano, da bi se vpisali na medicinsko fakulteto, je presenetila nova odredba: fakultetni svet medicinske fakultete je sklenil, da bo letos sprejeto na fakulteto samo 40 akademikov v 1. semester. Odredbo utemeljuje s pomanjkanjem prostora v secirnicah.

Prosimo fakultetni svet medicinske fakultete, da to odredbo takoj ukine.

Razlogi:

1. Na tak način se ljubljanska univerza ne spopolnjuje. Nasprotno, to je najboljša pot k postopni ukinitvi medicinske fakultete v Ljubljani.

2. Ali ni prehudo, da bo mladi slovenski akademik, ki si je za svoj poklic izbral zdravniško službo, moral životariti in zabijati čas na pravni fakulteti, ko do tega nima najmanjšega veselja?

Zavedamo se, da so razmere na medicinski fakulteti obupne in nemogoče. Zlo pa je treba ozdraviti v koreninil: ključ do tega ima Beograd.

Verski integralizem

„Dejanju" v premišljevanje!

Pod tem naslovom priobčuje Dejanje (I, 251 s.) kot dokumente: en citat iz Straže v viharju, tri citate iz Mi mladi borci ter prevod Nell-Breuningovega sestavka o verskem integralizmu v »Lexikon für Theologie und Glaube«.

Za Dejanje in njegovo uredništvo bi bilo žaljivo, če ne bi tej objavi iskali namena, saj že omne agens agit propter finem, kaj šele razumni človek, posebej še izobraženec. Torej čemu ta priobčitev citatov? Zakaj se jim priključuje in se z njimi vzporejuje prevod Nell-Breuningovega sestavka? Čemu dvojen, različen tisk?

Odgovora tekst sam izrecno ne daje, toda odgovor je mogoč samo eden. Neizraženi, a prosojni namen Dejanjeve priobčitve je pač ta, da se ustvari zoper Stražarje in Mladce v javnosti, posebej v katoliški skupnosti nerazpoloženje. Iz Dejanjeve priobčitve naj javnost zasluti in se morda kar prepriča, da so Stražarji in Mladci okuženi od verskega integralizma, ki je po Nell-Breuningu »časovno pogojen pojav, zrasel iz iste korenine, kakor modernizem, proti kateremu se strastno bori«. To bi bil učinkovit udar. Stražarji in Mladci se bore za isto katoliško načelnost, pa bi bili sami okuženi nekatoliške miselnosti! Za neizprosne nasprotnike modernizma in sleherne modernistične infiltracije se imajo, pa bi bila njih miselnost kar ista z miselnostjo verskega integralizma, če pa že ne to, pa vsaj infiltrirana z njo! Tako bi bili Stražarji in Mladci v duhovnem bratstvu ali vsaj duhovnem sorodstvu z modernisti, ko sta modernizem in verski integralizem zrasla iz iste korenine!

Stvar bi bila pa še hujša. Stražarska in mladčevska miselnost bi naravnost ogrožala pristno katoliško miselnost! Kako to? Pač naravno, ko pa je po mnenju Dejanja istovetna ali vsaj sorodna z miselnostjo verskega integralizma. Ta pa je negacija ali vsaj potvara pristne katoliške miselnosti. Sam Nell-Breuning — jezuit trdi o verskem integralizmu, da zanika ali krati tako imenovano relativno samostojnost kulturnih področij, smatra njeno priznanje za sekularizacijo, za »kugo laicizma«, pride s tem bolj ali manj do zahteve »potestas directa« za Cerkev tudi glede svetnih področij, pride na teološkem področju proti volji v sosedstvo krivoverskega spiritualizma in supranaturalizma, s cerkveno miselnostjo neskladnega klerikalizma.

In na koncu še taka ironija! Stražarji in Mladci bi bili obsojeni, njih miselnost kot istovetna ali sorodna z verskim integralizmom od najvišje cerkvene oblasti, s papeško okrožnico Benedikta XV. »Ad beatissimi« zavrnjena. To bo pač za Stražarje in Mladce učinkovit argument, ko vendar po mnenju Dejanja pripadajo udarnemu katoliškemu tipu, ki »se vestno naslanja na najvišjo cerkveno avtoriteto«.

Ne da se tajiti, da ne bi bila ta tiho zamolčana konstrukcija dobro preračunana, toda resnici na ljubo je pribiti, da temelj ni trden, da izhodišče ne drži. Le površen, nesamostojen bravec bo v citatih, navedenih od Dejanja, iz Straže v viharju in iz Mladih borcev, pod vplivom sugestije našel ožigosano miselnost obsojenega verskega integralizma. Tekst sam je ne vsebuje. Za vsakega kritičnega motrivca je več ko jasno, da tekst vsebuje le to, da verska in nravna načela veljajo za vsa področja človeškega življenja. To pa ni herezija, pa tudi niti samo ne diši po kaki hereziji. To je klena resnica.

Dejanje bi močno ustreglo Stražarjem in Mladcem, če bi iz Straže v viharju in Mi mladi borci, ali iz Naše poti kritično dokazalo, da so Stražarji in Mladci zoper relativno samostojnost kulturnih področij, da zahtevajo za Cerkev »potestas directa« tudi glede svetnih področij (politike, gospodarstva itd.), da zagovarjajo s cerkveno miselnostjo neskladni klerikalizem. Dejanje te usluge prosimo, pa se bojimo, da bo ostala naša prošnja neuslišana.

Ne moremo, da se ne bi Dejanju čudili. Še v junijski številki člankar, g. X. Y. na str. 202. poudarja, da je pri nas danes največja in neposredna nuja medsebojno pomirjenje, ki je možno le na podlagi medsebojnega priznavanja in spoštovanja. Mari je Dejanje septembra na ta članek že pozabilo? Ali pa Dejanje morda sodi, da z dokumenti »O verskem integralizmu« služi tej največji in neposredni nuji medsebojnega pomirjenja? Če je temu tako, mari je potem Dejanje prepričano, da pomeni priobčitev dokumentov »O verskem integralizmu« priznavanje in spoštovanje Stražarjev in Mladcev? Nam, objektivni razlogi takega prepričanja ne dopuščajo in sodimo, da nikomur, kdor nepristransko gleda, ne.

Mi mladi borci pozivajo: naznanite nas v Rim! (III, 11). Temu pozivu se pridružujemo. Dodajamo pa še: v Dejanju na str. 201. je brati, da ne gre za različnost v priznavanju vodstva verske edinosti. Če je Dejanju do tega priznavanja resno, naj to praktično pokaže. Vodstvo verske edinosti pri nas v ljubljanski škofiji — prevzv. ordinarij, škof Gregorij — je izdalo avtoritativno vodilo: »Če ... ima kdo kakšne pomisleke bodisi glede smeri in pravil bodisi glede načina dela (KA), naj ne kritizira ne zahrbtno, ne javno... Pač pa naj vsak, ki ima pomisleke ali vidi pomanjkljivosti, ki bi utegnile KA škodovati, to sporoči Narodnemu odboru KA ali pa svojemu škofu. Kdor resno misli in hoče graditi, bo tako storil.« (Škof. list 1938, 84.) Ne upamo si misliti, da bi Dejanje ne mislilo resno in ne hotelo graditi, zato upamo, da bo tudi tako storilo, kot vodstvo verske edinosti v ljubljanski škofiji želi in odreja, saj je najvišje vodstvo verske edinosti nedavno nedvoumno izjavilo: »Kdor udari KA, ta udari Cerkev (Pij XI.).«

*

Slovenci, Hrvati in Srbi na Madžarskem. Subotiški list »Neven« piše, da so bile ob priliki zadnjega sporazuma na Bledu zagotovljene vse manjšinske pravice naših manjšin na Madžarskem. »Mi smo napravili svoje. Sedaj naj naši bratje Hrvati, Srbi in Slovenci stopijo v akcijo. Naj izdajajo svoje liste, koledarje, naj ustanove čitalnice in diletantske družine. Ako bodo zahtevali, bodo dobili...« piše »Neven«.

Vse, kar zahtevamo za naše sorojake v drugih državah, vse to bomo dali in moramo dati tudi koroškim Slovencem!

(Bürckel 1. VI. 1938.)

Bratje v kolo vsi stopimo!

»Klerikalnemu Slovencu je bližji antikomunistični Japonec kakor liberalni Slovenec; temu pa je spet več za mednarodnega dandyja kakor za katoliškega Slovenca.«

(Dejanje I, 7, str. 231.)

Zadnje čase se pri nas mnogo govori o narodni slogi. Ne moremo pa reči, da bi imela ta težnja avtohtoni domači izraz. Gesla o »slovenski fronti« in podobno segajo v dobo ponesrečenega internacionalistično - marksističnega poizkusa z »ljudsko fronto«.

Ako listate po listih in revijah, ki vedo o potrebi tega vsesplošnega in brezpogojnega narodnega pobratimstva toliko povedati, se ni težko prepričati, da je kljub temu n. pr. piscu Dejanja zelo pri srcu francoski »personalist«, prav malo pa najde ljubezni za slovenskega stražarja; ali »Delavski pravici« je — kot izgleda — mnogo bližja madridska fronta kot pa slovenski delavec, ki je včlanjen pri ZZD.

Gre torej za razliko med načelnimi stremljenji in dejanskimi odnosi.

Sicer pa je stvar dokaj preprosta: narodnost je sicer važna naravna vrednota, temelječa na krvnem sorodstvu, narodnem izročilu in jezikovni skupnosti — toda ni svetovni nazor; sicer bi zapadli v ideološki nacionalizem po zgledu nacionalnega socializma. Razlikovanje je zaradi jasnosti vsekakor na mestu.

* * *

Najmočnejša duhovna prvina narodnosti je gotovo narodno izročilo, kot sestavni pojem za vse ono, kar je določeno ljudsko občestvo tekom svoje zgodovine ustvarilo, prevzelo ali preoblikovalo kot svoj življenjski stil. Ako bi od narodnosti odmislili narodno izročilo, bi nam ostal pojem primitivne krvno-jezikovne plemenske skupine. Ker pa govorimo o narodu, zato je narodno izročilo bistveno.

Skoraj tja do slovenskega prehoda v Jugoslavijo Slovenci razen kmečkega stanu, duhovništva, malega obrtništva in v zadnjem času tudi kranjskega delavstva, nismo imeli drugih narodnozavednih stanov in slojev. Razen naštetih so ostali sloji — hvala Bogu najmanjši del našega socialnega občestva — le gmotno, gospodarsko bili vezani na svoj narod, duhovno in politično pa so bili krepko zakoreninjeni v nemštvo.

In ta naš avtohtoni slovenski življenjski stil je v jedru krščanski. In vse tja do leta 1868, ko je skupina v tujini študirajočih slovenskih študentov prenesla k nam megalomanski liberalizem, ni bilo nikogar, ki bi to krščansko osnovo našega izročila skušal razdejati.

Mislimo, da je oni del slovenskega izobraženstva, ki je to izročilo z ljubeznijo sprejel, ga idejno krepil in intelektualno klesal, hodil po pravi nacionalni poti, ko je slovensko ljudstvo organiziral v obrambo proti novim liberalnim in marksističnim silam, ki so iz vidika svojega nekrščanskega svetovnega nazora napovedali boj osnovam slovenskega izročila.

Tudi mi smo odločno za osredotočenje vseh narodnih sil. Teža mednarodnega položaja nas preresno opozarja k temu. Toda kot **narodno** zavedni postavljamo za sporazum pogoj, da vse nekatoliške struje slovenskega meščanstva brez pridržkov priznajo in izpovedo, da sprejemajo v celoti naše izročilo.

Tako kot je to poudaril prvi slovenski tabor v Ljutomeru 1868 in napisal pred liberalno invazijo »Slovenski Narod« v svoji prvi številki leta 1868, da mu namreč ne bodo le »verske zadeve ... svete — **kakor so svete vsemu narodu** —, temveč se bo poganjal tudi, da se ljudska šola ne loči od Cerkve, da se oživlja vedno bolj in bolj cerkveno življenje.«

Ob zanikanju in preziranju duhovnih osnov narodnosti je prazno in hinavsko še tako glasno kričanje o narodni slogi v pogledu »na konkretno slovensko vprašanje«.

Tabor Slovenske Dijaške Zveze 1938

Ponoviče -- Sv. Jurij ob juž. žel.

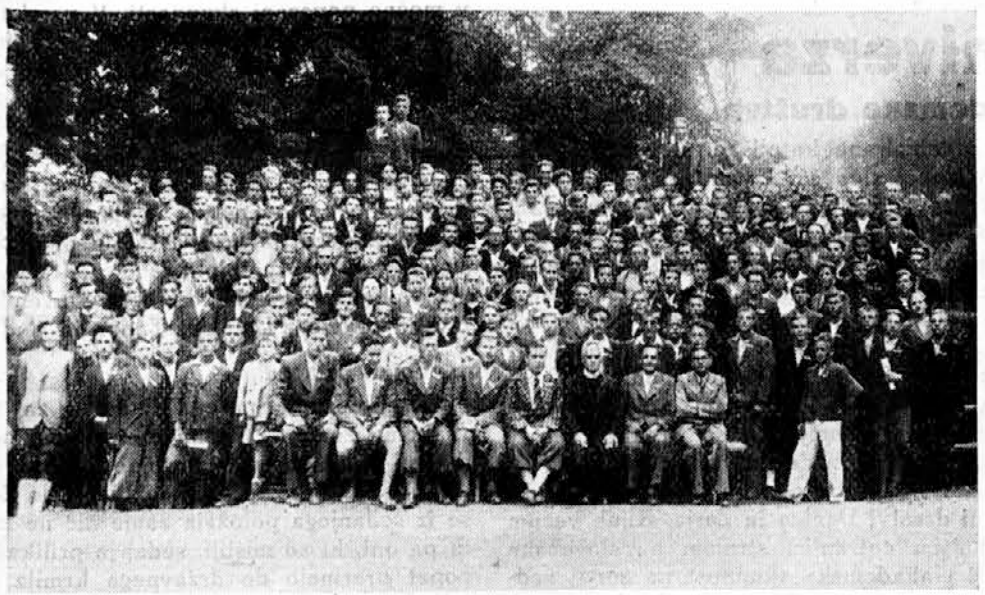

Fantje v Ponovičah.

Predsednik SDZ inž. Tepež na taboru v Ponovičah.

Spoštovana gospoda, dragi tovariši!

Ko sem kot predsednik SDZ na predvečer mednarodnega dijaškega kongresa Pax Romane v Sloveniji, za našo domovino in katoliško slovensko dijaštvo brez dvoma izrednega dogodka, prevzel častno dolžnost, da otvarjam naš četrti tabor po obnovitvi dela l. 1934, vas, dragi tovariši, ki ste se zbrali prav letos v rekornem številu iz vseh krajev in šol naše zemlje, kar najiskreneje pozdravljam. Posebno pa si še štejem v čast, da morem na otvoritvi današnjega tabora pozdraviti univ. prof. dr. Ehrlicha, urednika »Doma in sveta« g. dr. Debevca, zastopnika dijaške KA in zastopnika Mihaelove skupine katoliške akcije. Tovariši! Slovenska dijaška zveza je organizacija slovenskih katoliških dijakov. Poklicana je, da jih reprezentira pred svojim narodom, pa tudi pred zunanjim svetom. To svojo nalogo opravlja že od svojih početkov častno in slovenskemu narodnemu ponosu primerno. Priča temu so kongresi Pax Romane, da ne omenim drugih prireditev, priča temu je Slavia Catholica, o tem pričajo stalne in uspešne vezi, ki jih imamo z dijaškimi zvezami večine slovanskih držav.

Vsi tabori od l. 1935 naprej so bili vedno z ozirom na časovne razmere in potrebe kažipot za prihodnje leto.

1935 Gora Oljka

Tako je bil prvi tabor, ki se je vršil kmalu po znameniti kresni noči tako z ozirom na okoliščine, kakor tudi z ozirom na važnost predmeta razprav, brez dvoma poseben dogodek. Na njem so bili izgrajeni temelji in podane jasne smernice za vse poznejše delo.

Tabor na gori Oljki je postavil fundamentalno zahtevo po totalitarnem katolicizmu, ki se ne more zadovoljiti samo s površnimi verniki, ki se zaklepajo med 4 stene, ampak hoče postaviti katoliška načela v sredo življenja, ter prepojiti z njimi vse človeško udejstvovanje, javno, prav tako kot zasebno življenje. Pomedel je z ono miselnostjo, ki je na eni strani hotela zapreti katolicizem v cerkve in zakristije, na drugi strani pa hinavsko trdila, da je katolicizem odpovedal. Prav tako je tabor na Oljki postavil tudi vse druge vrednote na pravo mesto, ter jim dal pravo vsebino in obliko: Slovenstvo, socialno delovanje in ideologijo na podlagi okrožnice Leona XIII. in Pija XI. ter ostro obsodil tako komunizem kot etatizem in pretirani nacionalizem. Slednjič je tudi jasno izpovedal, kar več let ni bilo mogoče, stališče katol. slovenskega dijaštva do svoje države Jugoslavije, v kateri vidijo edino možnost za razvoj in srečo slovenskega naroda.

1936 Stična

Tudi drugi tabor SDZ je bil važen mejnik. Naperjen je bil v prvi vrsti proti komunizmu, ki je imel zaradi slabih razmer in neštevilnih krivic, ki jih je zakrivil framazonski režim, lahek posel ter s svojimi vabljivimi frazami omamil zlasti mnogo inteligenčne mladine. Postal je tudi vedno bolj nevaren za katoliške kroge, ki jih je pod pretvezo borbe proti fašizmu in za mir hotel pridobiti za svoje namene. V Stični je bila potegnjena jasna črta: med komunizmom in nami je sleherno sodelovanje izključeno. To stališče je kmalu rodilo ugodne posledice, ko je SDZ prva odklonila svojo udeležbo na dobro maskiranem mirovnem kongresu v Švici, izrazito komunistični prireditvi. Zaradi jasnega in odločnega stališča SDZ so spremenile svoje stališče tudi druge skupine in odpovedale svojo udeležbo na tem kongresu, ki je nato z žalostnim srcem konstatiral, da je Jugoslavija skoro edina država, ki na njem ni zastopana. — Danes je komunizem vedno bolj v razsulu in je že izgubil glavno udarno silo tudi na srednjih šolah in univerzi, kar gotovo ni v najmanjši meri zasluga našega dela.

1937 Kočevje

Prav tako je bil tudi tretji tabor v Kočevju, ki je imel zlasti narodno obrambni značaj, izredno pomembna prireditev. Kat. slov. dijaštvo je kot živ ud svojega naroda hudo občutilo vedno objestnejše delovanje tujega elementa na naši lastni zemlji, predvsem v Kočevju, kjer je naš narod skoro že postal na lastnih tleh narodna manjšina ter zatiranje našega življa izven naših mej. Doslej so se naši tabori vršili vedno v zatišju, brez hrupa, ki ga ne potrebujemo, posvečeni so bili nam samim. Toda to pot se nam je zdelo nujno, da stopimo tudi pred javnost. Dnevi v Kočevju bodo ostali brez dvoma vsem udeležencem, vsem našim prijateljem in nasprotnikom v spominu. Z žalostjo in gnusom moramo ugotoviti, da je slovenski župan Kočevja in starosta SKJ smatral po teh tako veličastnih dneh, v katerih je slovenska mladina izpovedala z vso jasnostjo svojo neomejeno ljubezen do domovine za svojo prvo viteško dolžnost, da jo javno oblati in denuncira. Sicer pa je mogoče prav ta dogodek tudi še bolj razjasnil dejanski položaj. V žarki luči je pokazal na sovražnike naroda in države, ki raje gredo stujcem kot poštenim katoliškim Slovencem.

1938 Ponoviče

Najnovejši dogodki so znani. Spomladi se je premaknila meja nemške države do Karavank in Pri nas doma pa zopet sili v osredje ona ideologija, ki je za-

Dekleta so zborovala v Sv. Juriju.

Dr. Ciril Žebot na taboru SDZ:

Problemi jugoslovanskega nacionalizma

1. Ob nastopu Kristusa sta takrat znani svet v glavnem gibali dve nacionalni skupini: Judje in Rimljani. Iz judovske enobožne civilizacije je izšlo mlado krščanstvo in je potom političnega sestava rimskega imperija v, za takratne družbeno-civilizacijske razmere, čudovito kratkem času in z nerazumljivo lahkoto preraslo duhovno-kulturno podstat rimske poganske civilizacije in položilo osnove za ono duhovno razdobje Evrope, ki smo ga navajeni imenovati krščanski srednji vek. Preveč je jasen tok zgodovine, da bi bilo treba posebej dokazovati naslednje dejstvo:

Iz novih vrelcev življenja, ki jih je odprlo zmagovito krščanstvo, je začela kliti samobitna narodna rast evropskih ljudstev. Kaj pomenijo v zgodovini Galci pred pokristjanjenjem, kaj germanska plemena brez Kristovega Križa? Ako jih ne bi mimogrede omenjali rimski vojaki in zgodovinarji, bi o njih primitivnem življenju ne vedeli ničesar. Kdo je iz razsula degeneriranega poganskega Rima ustvaril katoliško Italijo Danteja, Michelangela, Leonarda, Manzonija? Kdo je Slovane kot otroka za roko privedel v zgodovino? In končno, zakaj je Evropa stopila tako visoko nad druge kontinente?

Evropska civilizacija in njen narodnostni razvoj sta tako neločljivo zvezana s krščanstvom, da tega niti najbolj zagrizeni kulturni odpadnik od krščanskih vrelcev skupne evropske civilizacije in njene narodnostne razčlenitve, ne more zanikati.

Liberalizem je s svojim individualizmom namesto konkretnega pojma naroda postavil antihistorično namišljeno »družbo enakih poedincev« brez oslona na narodno tradicijo in brez poleta v narodno bodočnost. — Proti temu svobodomiselnemu zmaličenju življenjske resničnosti, je treba postaviti v prvo vrsto narodovo preteklost, zajeto v narodno izročilo, ter narodovo bodočnost kot končni namen vsega narodnega prizadevanja. Proti materialističnemu realizmu duhovni realizem.

Narod ni le vsota trenutno živečih poedincev, temveč tudi preteklost in bodočnost.

Poglejmo kako moderni nacionalistični pokreti upoštevajo ta načela.

1. Italijanski fašizem, katerega utemeljitelj je pravi začetnik sodobnih nacionalističnih pokretov, je naslonil novi italijanski nacionalizem na zgodovinsko veličino starorimskega imperija in na bogato duhovno dediščino katoliškega Rima.

2. Nacionalizem nove Španije je v celoti naslonjen na heroično in mistično tradicijo katoliške Španije.

3. Nemški nacionalni socializem Adolfa Hitlerja pa je v razliki od obeh preskočil morda najizrazitejšo krščansko tradicijo srednjeveškega rimskega cesarstva nemške narodnosti, pa tudi tako imenovano Lutrovo reformacijo in vso globino nemškega katoliškega izročila iz 19. veka, ter položil svoj germanski ideal na pragermansko poganstvo. Bodočnost nemškega imperializma pa vidi v rasističnem izčiščenju »nordijske nadrase«.

Ako gleda italijansko-fašistični nacionalizem poleg katoliške rimske tradicije tudi v starorimskem paganskem imperiju zgodovinski oslon za svojo nacionalno veličino, je to končno razumljivo, ker vsaj deloma odgovarja zgodovinski resničnosti.

Zdrav razvoj italijanskega fašističnega nacionalizma pa je seveda odvisen od tega, kateri del skupne tradicije bo prevladal.

Po mojem mnenju pa je zgrešil v izbiri svojega tradicionalnega oslona nemški nacionalni socializem. Je zelo dvomljivo, da bi mogel pripeljati nemški narod k nacionalni renesansi pokret, ki tako fatalno zanika vso svojo nacionalno tradicijo. Saj v predzgodovinski dobi germanskih plemen sploh še ne moremo govoriti o kaki civilizaciji ali nacionalni izoblikovanosti. Za oboje nemški narod še bolj kot italijanski, dolguje **vse krščanski penetraciji.**

Evropski narodi so zrasli iz krščanstva, iz katerega je potekla evropska civilizacija. Zato nacionalizem, ki bi skušal izpodmakniti to zgodovinsko pribito duhovno življenjsko osnovo narodnosti, greši proti naravi in ruši bodočnost svojega naroda. V tem hipu pa od nacionalizma nima več ničesar drugega, kot samozvano nacionalistično ime. (Dalje.)

Nezaupanje in cenzura pri Domu in svetu

O nezaupanju bivšim dominsvetovim urednikom in o cenzuri se je pri nas mnogo govorilo in pisalo. Naj omenimo le št. 7 in 8 Sodobnosti ter brošuro Dom in svet v l. 1937. Na vse to lepo in mirno odgovarja urednik Doma in sveta g. msgr. dr. Debevec v 8. št. DiS pod zaglavjem: Iz kronike Doma in sveta. Med drugim pravi: »Še besedo o zaupanju. Finžgar zelo naglaša, da je šlo pri vsej zadevi za zaupanje, namreč ali je odbor KTD Koblarju zaupal ali ne. Toda ta stvar ni tako priproste, kakor jo slika Finžgar. Zaupanja je namreč več vrst. Prvo je pri takšnem listu, kakršen naj bi bil po zamisli KTD Dom in svet, zaupanje v katoliško moštvo urednika. To zaupanje v Koblarja je KTD vedno imelo in ga še ima. Drugo je zaupanje v literarno sposobnost urednika. Tudi to zaupanje v Koblarja je KTD vedno imelo. Vprav iz tega dvojnega zaupanja je KTD svoj čas prof. Koblarja naprosilo, da je prevzel uredništvo Dom in sveta. Zadnja leta pa je DiS svoje področje močno razširil, ni hotel biti več samo literarna revija, ampak splošno kulturna revija ter je začel posegati v težka, tudi teološka kulturna vprašanja. Tu pa ni pokazal več tiste sigurnosti, ki bi bila predvsem v takšnih vprašanjih potrebna, kar seveda tudi ni čudno, saj ne zmore vsak vsega. Tu torej KTD po nekaterih ponesrečenih dominsvetovih kulturnih spekulacijah ni imelo zaupanja, da bi mogel Koblar to stran revije sam dobro urejevati. Zato si je KTD zaradi svoje velike odgovornosti pridržalo soodločanje, ki bi ga vršilo po svojem zaupniku. To je vsa zadeva o nezaupanju in tudi o »cenzuri«. Mislimo, da je razjasnitev dovolj točno povedala, kje so bili vzroki za nesoglasje med uredništvom DiS in KTD. Tu najdejo odgovor tudi tisti, ki so hoteli levji del odgovornosti za dogodke okrog DiS naprtiti »Straži v viharju«. KTD je ravnalo in je moralo ravnati, kot je ravnalo.

»Kriza Doma in sveta«

Drago Šega piše v Sodobnosti (7—8) o krizi Doma in sveta. Pravi, da ta kriza ni identična s krizo Ljubljanskega zvona 1932 (ta je bila rešena tako, da lahko piše svobodomislec po svoji svobodomiselni, marksist po marksistični, fašist »po svoji pameti in čutu« — prim. Vidmarjev nazor o svobodi umetnika v isti številki Sodobnosti, str. 383) vendar pa so nekatere okolnosti in nekateri vzgibi, ki so enaki pri obeh ... Kdo je vodil boj proti DiS, se da komaj ugotoviti ...« Malodane uganiti je treba, da gre tu za struji okoli »Straže v viharju« in »Mladih borcev«; .. dogodkov se da sklepati, da cerkvena hierarhija ni bila na strani katoliških kulturnih delavcev.« ... »Danes je, kot se zdi, kriza Doma in sveta na svojski način rešena. Nasprotij med založnikom in uredništvom ni. KTD ima revijo svoje »literarno estetske smeri«, kot si jo je želelo. Vse to pa seveda ne more preprečiti, da ne bi današnji Dom in svet pomenil v razvoju te katoliške revije ne samo zastoja, ampak korak nazaj«. Brez dvoma pomenijo notranje težave v katoliškem taboru za liberalne in leve »ljubitelje« slovenstva masten zalogaj. Čudimo se le, odkod naenkrat tolika ljubezen do istega DiS, ki so ga pred leti še sovražili?

*

Spor ob slovenski komparativni

Dr. Anton Ocvirk je napisal l. 1936 knjigo z naslovom: »Teorija primerjalne literarne zgodovine.« V tretji številki letošnje Sodobnosti (137—141) je ocenil to knjigo Fr. Petré. V oceni pravi med drugim: »Ocvirk je imel (dasi tega ne navaja) pri svojem delu vzor v P. Van Tieghema knjigi »La littérature comparée«. In še ... »sodim, da novega njegovega (Ocvirkovega — op. ur.) dela ne bi bilo brez Van Tieghemovega.« V št. 3—4 Ljubljanskega zvona je Petretu odgovoril A. Ocvirk v članku: »Znanstveni« dilentantizem. Ocvirk pravi, da se v Petretovi oceni — imenuje jo »izpad« — »skriva toliko hotenega zavijanja in grobega omalovaževanja dejstev, toliko nepoznanja problemov primerjalne vede in krivega tolmačenja mojega dela, da naravnost izziva odločen odgovor.« Petretovo izjavo imenuje »neresnično« in »puhlo«. V šesti številki Sodobnosti (282—286) mu je odgovoril Petré v članku »Pri rojstvu slovenske komparativne«. Pravi med drugim, da je Ocvirkov članek, ki ga je objavil Ljubljanski zvon, »pisan s tisto strogostjo izrazov, ki je bila značilna za Ocvirkove polemike v isti reviji v letu, ko je bil sam svoj urednik (1934) ... Ocvirkov žaljivi ton ni vreden odgovora« itd. Nato dokazuje in vzdržuje svoje trditve.

Univerza

Akademska društva

Slika organizirane katoliške slovenske mladine je danes sledeča: Izven okvira Akademske zveze, osrednje organizacije slovenskih katoliških akademikov obstojata dve veji Katoliške akcije — Mladci Kristusa Kralja in Mihaelova skupina Straža, ki sta obe članici Zveze katoliških dijakov. V okviru AZ pa delujejo sledeča v njej včlanjena društva: Akademski klub Straža, ki je prilagodil svoj organizacijski sistem potrebam nove odločne dejavnosli, akademičarke so organizirane v Savici, tehniki v Kladivu, bogoslovci v Cirilskem društvu, prav tako pa še delujeta tradicionalni društvi Danica in Zarja. Kljub večjim ali manjšim notranjim strujam pa slovenska katoliška akademska skupnost na zunaj vedno enotno nastopa. Elementi, ki bi včasih radi to enotnost razbili, nimajo uspeha.

★

Ob vpisovanju so se ponujali novim tovarišem različni — reči smemo vsiljivci — da bi jih pridobili v svojo tovarišijo. Razen katoliških akademskih društev, o katerih govorimo na drugem mestu, imamo na univerzi še — če se poslužimo izrazov iz starega, sicer ne točnega slovarja — desnico ter levico in skrajno levico. Na »desni« sta Edinstvo in Jadranova dedinja Jugoslavija. Člani teh društev so kulturno liberalno usmerjeni, v odnosu do slovenstva so integralni unitaristi, politično pa so na strani dr. Kramerja ali Ljotiča. Na »levi« imamo Slovenski klub in Narodni akademski klub. Pravijo oboji, da hočejo biti dobri Slovenci. Če bi hoteli označiti njihovo svetovno nazorno in politično usmerjenost, bi prišli v veliko zadrego! Gotovo pa se čutijo nekateri člani teh društev počaščene, če jih krstimo z marksisti.

Iveri

Slovenska skupnost ...

Skupnost je največja moč majhnih narodov, da se morejo uveljavljati in dosegati velike uspehe. Tudi Slovenci največ pomenimo v močno povezani skupnosti. V versko skupnost smo se zbirali Slovenci okrog svojih škofov, v politično včeraj okrog dr. Kreka, danes okrog dr. Korošca. Resnično delo za slovenstvo je delo za utrditev že obstoječe slovenske skupnosti, v kateri je večina Slovencev. Vsi tisti, ki namenoma slabe in razbijajo to skupnost, slovenstvu največ škodujejo, pa če še tako zatrjujejo, da edino oni dojemajo slovenstvo v vsej globini in podobno. Take misli obidejo človeka, ki bere Slovenijo, Delavsko pravico, Dejanje, Tabor in pod ...

Vojna psihoza

Razpoloženje našega ljudstva za mir je vsakemu znano. Z lažmi in terorjem od spodaj so sejali nemir in vojno psihozo privrženci Moskve, katerim je bilo zelo žal, da se iz sedanjega položaja zanje nič ne izcimilo in pa oni, ki so mislili, sedaj je prilika, da se zopet prerinejo do državnega krmila. Zdvajali in begali so ljudstvo kot vsevedci, ki vedo več kot Chamberlain, Daladier, Beneš, Hitler. Hinavci, ali ni to največji greh nad mirom in človečanstvom?

Dvesto družin

A. Javor (psevdonim?) se v št. 7—8 letošnje Sodobnosti hudo zavzema za francosko ljudsko fronto, ki zaradi gospodarskih in zunanjepolitičnih polomov ne more več igrati prve vloge v francoski politiki. Nasprotstva, ki so se pojavila proti ljudski fronti, imenuje »napad na enotnost« francoskega naroda. Pisec hudo napada zgornjih »dvesto družin«, ki predstavljajo francosko finančno oligarhijo. Mi se s piščevo nevoljo nad 200 družinami strinjamo, obžalujemo le, da se ni točneje izrazil: med 200 družin spadata namreč tudi gospoda Jouhaux in Leon Blum. Vojnim fabrikantom in liferantom danes nese. Pri liferaciji petroleja in avionov za špansko državljansko vojno se v kratkem času natečejo lepi milijoni. In julija je bilo že dve leti španske državljanske vojne ...

strupila v prejšnjem stoletju vso Evropo, to je liberalizem, ki je v slovenski izdaji še posebno strupen in tem bolj nevaren, ker si je nadel nacionalno masko, ki mu jo je treba enkrat za vselej strgati iz obraza. Borba proti tem silam je glavni namen tega tabora. Vodstvo SDZ je razmišljalo, ali naj si izbere za zborovanje morda kako središče liberalizma ali kako izpostavljeno točko na severni meji, da pokažemo svojo moč in udarno silo. Pretehtali smo važnost vprašanj, ki jih moramo obravnavati in odgovornost, ki je na nas ter prišli do zaključka, da potrebujemo za rešitev teh vprašanj in izdelavo bojnega načrta predvsem mir, ki ga tu najbolje uživamo. In tako upam, da bo tudi ta 4. tabor SDZ rodil one sadove, katere naši voditelji in mi sami pričakujemo. Še nekaj. V začetku sem omenil, da smo tik pred kongresom Pax Romane, mednarodne zveze katol. dijaštva, ki se bo vršil konec avgusta na slovenskih tleh. Zbrali se bodo najboljši zastopniki nad 40 narodnosti iz vseh kontinentov. Ta dogodek nas navdaja s ponosom, ker predstavlja veliko zaupanje mednarodnega sveta katol. slovenskemu dijaštvu in to posebno še zato, ker smo po dolgem prestanku komaj šele 3 leta zopet aktivno zastopani na tem mednarodnem forumu. — Prosimo Boga, da bi to naše delo obrodilo sadove.

S to prošnjo otvarjam ta tabor.

Bog živi!

Op. u.: Poročilo o poteku obeh taborov bomo objavili prihodnjič.

Književnost

Nemško gledališče danes

Povsod, kjer je moralna ali politična volja dejavna, jo vidimo, da se za problem gledališča zanima in sicer tako zelo ali pa še bolj kot za karkoli drugega. Ona hoče s teatrom opravljati en del svoje nazorne vzgoje, teater je tako orodje nacionalne miselnosti ali pa stranke.

Ako pogledamo bližje ruski komunistični teater ali pa nemški nacionalno-socialistični, vidimo, da ni tam več gledališče hram, kjer naj vlada čista umetnost, neodvisno od vseh dnevnih kričanj, ampak je vdrla stranka tudi sem in izrablja tudi ta prostor za propagando svoje ideologije. Človek nima možnosti, da bi se rešil pouličnega vpitja in se vsaj za trenutek dvignil v duhovni svet. V teh dneh, ko so spet po vseh ulicah v nemških mestih nameščeni zvočniki, ko se razlega huronsko vpitje med visokimi zidovi in odmevajo vojaški koraki po tlakovanih cestah išče človek zaman prostorčka, kjer bi našel mir in mogel dvigniti za trenutek pogled kvišku.

Dunaj je veljal kot metropola umetnosti, največji nemški geniji so tu živeli in delovali. Dunajsko gledališče so občudovali Nemci in tujci. Danes pa je slavni Burgtheater podaljšana ulica. Tak je postal že 13. marca.

Naveličan sem bil že ulice, ki mi ni pustila, da bi zaspal ob 2 zjutraj. Šel sem iskat miru, lepote v gledališče. Pa nas je 15 gledalcev in glavni igralec ima namestnika, ki vso predstavo igra s knjigo v roki, tudi »Dober dan« in »Lahko noč«. Morda je na ulici, ali pa je moral izginiti. Naslednje dni se je repertoar čudežno skrčil, postal je enostaven in preprost. Toda bil je »enoten«, publiki je ugajal. »Mi smo Nemci, sami, toda veliki in močni. Mi se borimo proti Rusiji, proti Franciji, proti celemu svetu.« Publika ploska. Nikogar ne moti, če pozdravi nekdo sredi igre, ki se v srednjem veku godi »Heil Hitler!« Ne, publika ploska. In vstopnina se niža, delavske predstave so na programu, nepremožni dobe proste vstopnice, spet so predstave za nameščence ... Naj ponujam denar, ali naj se sklicujem, da sem žurnalist zavezniške in prijateljske države, vstopnice ne dobim, tu gre za vzgojo lastnih državljanov od preprostega delavca in uradnika do študenta in profesorja. Zakaj nacionalni socializem je pokret, ki hoče doseči vsakogar in obvladati človekovo življenje v vsej njegovi totalnosti In ker je totalen, zato obvlada vse oddelke človekovih misli, čustvev in del z njihovimi območji vred. Noče umetnosti ustvarjati — tako pravijo ideologi — ampak samo voditi. Lasti pa si absolutno pravico, da velike, razvijajoče se tendence kulturnega in umetniškega življenja usmerja in vodi. Očitek, da je nac-socialistična umetnost tendenciozna, odklanjajo, češ, da nobene absolutne umetnosti ni, zakaj umetnost mora stati vedno v nekem razmerju do človeka in do življenja sploh. S tem pa je njena tendenca že dana.

Umetniki vedo kdaj bodo priznani, in upravnikom gledališč je jasno, kako dolgo bodo lahko imeli ta poklic. Dramaturgi včasih potožijo, da ni nobenih novih del, da nimajo kaj igrati, pa jih spet potolažijo, in čakajo dalje velikega umetnika današnje dobe, ki naj bi prišel.

Gledališča pa se množe. Že je v vsej Nemčiji 96 odrov s celoletno igralno dobo, 70 odrov, ki igrajo 8—11 mesecev in 43 odrov, ki delujejo 7—8 mesecev. In slavnostne predstave se vrše v Heidelbergu, Beyreuthu, Salzburgu, Berlinu. Hilterjugend ima gledališke dneve, Dietrich-Eckartov oder igra, in državni gledališki teden se vrši vsako leto. 70 milijonov RM je določenega državnega denarja za gledališča in še zidajo nova poslopja. V Zittau in Dessau bodo kmalu začetne predstave, Schiller-theater bo v Berlinu še to jesen odprt, v Saarbrücku je gledališko poslopje pred dovršitvijo itd.

Tako skrbi za gledališče današnja Nemčija. Mi tega iz marsikaterega razloga ne bomo posnemali. Vsakdo pa čuti potrebo, da se naše »narodno« gledališče narodu približa, od katerega se je v zadnjih letih zelo oddaljilo — **ne zahtevamo, da bi igralo naše gledališče same pasione in misterije, nočemo ga izrabljati za kako propagando, kakor to delajo rjavi in rdeči drugod in poskušajo nekateri to tudi pri nas, zahtevamo pa — in od tega ne bomo popustili — da priredi uprava večino repertoarja tako, da bo odgovarjal nazoru večine slovenskega naroda.**

*